

Holmtebo naturreservat

Skötselplan

Upprättad 2004
Länsstyrelsen Östergötland

SKÖTSELPLAN FÖR HOLMTEBO NATURRESERVAT

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn bör göras senast inom 10 år för att bedöma behovet av revidering. Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen 2004. Planförfattare har varit Mikael Hagström.

Innehållsförteckning

A. ALLMÄN BESKRIVNING	3
Administrativa data om naturreservatet	3
2. Ändamål, föreskrifter och skäl för beslut	4
3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden.....	4
3.1 Naturbeskrivning.....	4
3.2 Kulturhistoriska förhållanden.....	5
3.3 Nuvarande markanvändning	5
3.4 Tillgänglighet	5
3.5 Slitage- och störningskänslighet.....	5
3.6 Anordningar för friluftslivet.....	5
3.7 Utförda inventeringar	5
3.8 Källuppgifter	5
B. PLANDEL	6
1 Disposition och skötsel av mark.....	6
1.1 Kvalitetsmål för Holmtebo naturreservat.....	6
1.2 Skötselområden	6
1.3 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	7
1.4 Jakt	7
1.5 Utmärkning av reservatets gräns	8
2. Anordningar för rekreation och friluftsliv.....	8
2.1 Övergripande mål.....	8
2.2 Riktlinjer och åtgärder.....	8
3. Tillsyn.....	8
4. Dokumentation och uppföljning.....	8
4.1. Dokumentation och inventeringar	8
4.2. Uppföljning	8
5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	9
5.1 Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	9

Bilagor

1. Reservatskarta 1:10 000
2. Översiktskarta 1:50 000
3. Karta över skötselområden 1:5000
4. Del av Häradskarta ca 1:10 000

A. ALLMÄN BESKRIVNING

Administrativa data om naturreservatet

Reservatets benämning:	Holmtebo naturreservat		
Objektnummer:	05-02-138		
Beslutsdatum:	2004-09-03		
Län:	Östergötland		
Kommun:	Valdemarsvik		
Socken:	Ringarum		
Lägesbeskrivning:	Naturreservatet är beläget 3 km SV Valdemarsvik.		
Kartor:	Topografisk karta	8G SO	
	Ekonomisk karta, fastighetskarta	8608	
Koordinater:	N-S: 6451490	V-O: 1544070	
Gräns:	Rastrerat område på, till beslutet, bifogad karta.		
Fastigheter:	Under avstyckning		
Markägare:	Naturvårdsverket		
Andra sakägare	Jaktarrendator		
Areal:	Ca 21 ha		
Naturtyper:	Talldominerad barrblandskog	21 ha	
Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen Östergötland		

2. Ändamål, föreskrifter och skäl för beslut

(se beslut om Holmtebo naturreservat)

3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden

3.1 Naturbeskrivning

Holmtebo naturreservat ligger knappa 3 km sydväst om Valdemarsviks tätort. Området utgörs till största delen av gammal hållmarkstallskog med några små tallrismossar. Mot nordost finns ett större inslag av gran och asp samt någon enstaka ek. Åldern på skogen är hög med gott om tallar i 150 - 200 årsåldern. Här finns även ett litet inslag av död ved som hyser krävande insekter och lavar. Längs med den västra gränsen finns ett område som brunnit kraftigt och därefter fått föryngra sig naturligt. Reservatet är ca 21 ha.

Stora delar av området är utpekade som nyckelbiotop i skogsvårdsorganisationens nyckelbiotopsinventering.

Geologi och geomorfologi

Reservatet ligger i och ovanför en ganska kraftig förkastningsbrant. Högt liggande delar har svallats varför kala (lavbevuxna) berghällar dominerar omgivna av ett tunt nät av mer eller mindre svallad morän. Berggrunden består av amfibolit rik på sliror och zoner av röd pegmatit och aplit.

Vegetation och kärlväxtflora

De högre delarna av reservatet är dominerade av risväxter, främst lingon och blåbär, och kruståtel. På sina ställen kan man även hitta grönpýrola och den lilla orkidén knärot. I de små mossarna dominerar tuvull, odon, skvatram, blåbär, lingon och tranbär. Nedanför förkastningsbranten är floran rikare tack vare ett högre pH och rikligare vattentillgång. Här växer gott om blåsippa, enstaka gullvivor, nattvioler, trolldruva, vippärt och vårärt för att nämna några lite mer krävande arter.

Lägre flora och svampar

I reservatet växer de rödlistade lavarna sydlig ladlav (*Cyphelium tigillare*, NT) och dvärgbägarlav (*Cladonia parasitica*, NT) på död tallved. På död ved i området finns även de ovanliga arterna gulporing (*Junghuhnia luteoalba*, NT) och ullticka (*Phellinus ferrugineofuscus*). På levande tallar kan man hitta tallticka. Mossfloran består till största delen av allmänna arter som husmossa, väggmossa och olika kvastmossor. Här finns dock ett ovanligt stort inslag av blåmossa som bildar stora fasta blågröna kuddar. En mer noggrann inventering skulle sannolikt ge ytterligare några rödlistade arter främst bland avampar och vedlevande lavar.

Djurliv

Däggdjur, fåglar och övriga ryggradsdjur

Ingen särskild inventering av dessa grupper är gjord i området.

Ryggradslösa djur

Det träd- och vedlevande insektslivet i reservatet är förhållandevis rikt. Framförallt är det arter knutna till död ved och gamla tallar som har särskilt goda betingelser i området. Här finns tex de rödlistade arterna svart praktbagge (*Anthaxia similis*, NT), barrpraktbagge (*Dicerca moesta*, NT) och åttafläckig

praktbagge (*Bupestris octaguttata*, NT) liksom bronsbjon (*Callidium coreaceum*, NT) och granbarkgnagare (*Microbregma emmarginata*, NT).

3.2 Kulturhistoriska förhållanden

Inom föreslaget område finns inga registrerade fornlämningar enligt Länsstyrelsens fornlämningskartor. Området gränsar i norr och öster till en kulturhistoriskt värdefull miljö – byn Holmtebo. Enligt Länsstyrelsens "Natur och Kultur" har byn bevarat sin 1800-talsprägel väl. Precis norr om reservatet finns lämningar efter en kvarn och en såg som tillhört byn (se bilaga 4, Häradscharta). Hela reservatsområdet har utnyttjats som utmark med skogsbete.

3.3 Nuvarande markanvändning

Innan reservatsbildningen var området planerat att användas för skogsbruk.

3.4 Tillgänglighet

Området kan nås till fots från den nära intilliggande vägen mellan Valdemarsvik och Falerum. Området ligger dessutom på gång- och cykelavstånd från Valdemarsviks tätort.

3.5 Slitage- och störningskänslighet

Med nuvarande besöksfrekvens är slitage och störningar av ringa omfattning. En viss ökning av antalet besökare bedöms inte påverka området negativt. En vandringsstig kommer även att kanalisera besökarna och begränsa eventuellt slitage.

3.6 Anordningar för friluftslivet

I dagsläget finns inga anordningar för friluftslivet.

3.7 Utförda inventeringar

Området har inventerats i samband Nyckelbiotopsinventeringen och översiktligt med avseende på kärlväxtflora och lägre flora i samband med utredningen.

3.8 Källuppgifter

Nyckelbiotopsinventering: nr 08060803 mfl, Skogsvårdsstyrelsen Östra Götaland, 2002.

Geologiska kartan nr 157, 1926 SGU.

Natur och Kultur, K7 Valdemarsviks kommun. Länsstyrelsen 1983.

B. PLANDEL

1 Disposition och skötsel av mark

1.1 Kvalitetsmål för Holmtebo naturreservat

Se under respektive skötselområde.

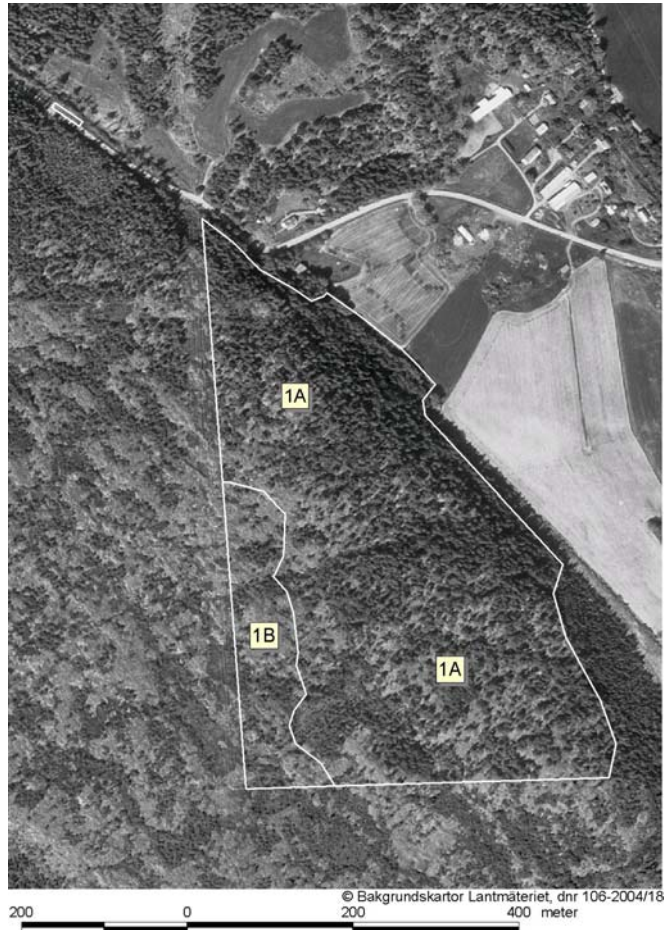

Bild 1: Översikt över Holmtebo naturreservat ca 2,5 km SV om Valdemarsviks tätort. Av figuren framgår reservatets indelning i 2 skötselområden. Huvuddelen består av gammal talldominerad barrblandskog (område 1A) och en mindre del består av yngre blandskog uppkommen efter en brand på slutet av 1960-talet (område 1B). Total areal för reservatet är 21 ha.

1.2 Skötselområden

Skötselområde 1A

Areal: 18 ha

Beskrivning

Området består av gammal talldominerad barrblandskog. De högre delarna utgörs av hållmarkstallskog med små tallrismossar i svackorna. Området nedanför och i förkastningsbranten mot åkrarna i nordost är grandominerad med stort inslag av löv. Här är florans rikare. Allra längst ner finns en smal remsa betesmark.

Kvalitetsmål

- Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns knutna till gamla träd och död ved. Alla arter som är knutna till de gamla träden ska så långt möjligt fortleva på lång sikt och helst öka i sin utbredning eller populationsstorlek. Bland arter som indikerar en gynnsam bevarandestatus är talticka och bronsbjon lämpliga att följa upp.

Holmtebo naturreservat

- Tall och gran ska dominera trädslagsfördelningen, men även en gles förekomst av (alla) övriga lövträdslag i (alla) olika åldersstadier ska finnas och då särskilt asp, ek och björk.
- Mängden död ved ska på sikt komma att utgöra minst 20% av virkesförrådet.

Skötselmål

- Skötselmålet är att uppnå kvalitetsmålet med så små insatser som möjligt.

Åtgärder

- Området lämnas i huvudsak för fri utveckling. Området får dock betas med nötdjur och längsmed nordöstra gränsen kan skogen hållas mer öppen och få betesmarkskaraktär.

Skötselområde 1B

Areal: 2,5 ha

Beskrivning

Området består av drygt 30-årig hällmarksskog som uppkommit naturligt efter brand. Enstaka äldre tallar som klarade branden finns kvar. Trädskiktet består av senvuxen tall med inslag av björk, enstaka aspar och granar.

Kvalitetsmål

- Skötselområdet ska utveckla och förstärka de naturvärden som finns knutna till gamla träd och död ved i delområdet 1A. Alla arter som är knutna till de gamla träden ska så långt möjligt fortleva på lång sikt och helst öka i sin utbredning eller populationsstorlek. Bland arter som indikerar en gynnsam bevarandestatus är talticka och bronsbjon lämpliga att följa upp.
- Tall och gran ska dominera trädslagsfördelningen men även en gles förekomst av (alla) övriga lövträdslag i (alla) olika åldersstadier ska finnas och då särskilt björk.
- Mängden död ved ska på sikt komma att utgöra minst 20% av virkesförrådet.

Skötselmål

- Skötselmålet är att uppnå kvalitetsmålet med så små insatser som möjligt.

Åtgärder

- Området lämnas för fri utveckling

1.3 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet	Huvudsaklig finansiering
Gränsmarkering	2005	reservatsgräns	Länsstyrelsen	1	Vårdanslag
Betesdrift	pågående	1A delvis	Arrendator	3	Frivillig
Uppföljning av kvalitetsmål	Var 30e-50e år	Samtliga områden	Länsstyrelsen	2	Vårdanslag
Tillsyn av föreskrifter	Årlig	Samtliga områden	Länsstyrelsen	2	Vårdanslag

1.4 Jakt

Jakt är tillåten inom hela reservatet. Vid jakt får jakthund användas. Älgdragare för fällt vilt får användas med stor försiktighet. Markskador pga körning ska undvikas.

1.5 Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatsgränsen ska utföras av naturvårdsförvaltaren enligt svensk standard SIS 031522 och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

2. Anordningar för rekreation och friluftsliv

2.1 Övergripande mål

Naturreservatet ska, under stort hänsynstagande till flora och fauna, vara tillgängligt för det rörliga friluftslivet.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Information

En mindre informationsskylt med beskrivning av naturreservatet och med gällande föreskrifter ska sättas upp. Skylten ska placeras vid parkeringsplatsen.

2.2.2 Parkeringsplats

En parkering planeras 200 m norr om reservatet utmed landsvägen. Servitut på berörd fastighet finns för parkeringsplatsen.

2.2.3 Renhållning

Utplacering av sopmaja eller soptunna bedöms för närvarande inte vara nödvändig.

3. Tillsyn

För närvarande bedöms ingen speciell tillsynsman behövas inom reservatet. Tillsyn av reservatet skall ombesörjas av naturvårdsförvaltningens personal.

4. Dokumentation och uppföljning

Skötseln av naturreservatet ska ske på ett sådant sätt att önskat resultat uppnås till lägsta möjliga kostnad. Effekterna av utförda skötselinsatser eller fria utveckling måste därför alltid följas upp. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för förändringar av skötselmetoder och revidering av skötselplanen.

4.1. Dokumentation och inventeringar

En systematisk inventering av vedinsekter bör genomföras i området senast år 2010 för att dokumentera naturvärdena i naturreservatet och för att kunna följa upp skötseln av reservatet med utgångspunkt från de arter som lever i naturreservatet.

4.2. Uppföljning

4.2.1. Uppföljning av kvalitetsmål

Den lägre florin och faunan i området kan följas upp med återkommande inventeringar som gör det möjligt att jämföra resultaten mellan provtillfällena. Uppföljningen skall i så fall ske enligt fastställda metoder som används inom miljöövervakning nationellt eller regionalt eller i samband med Natura 2000.

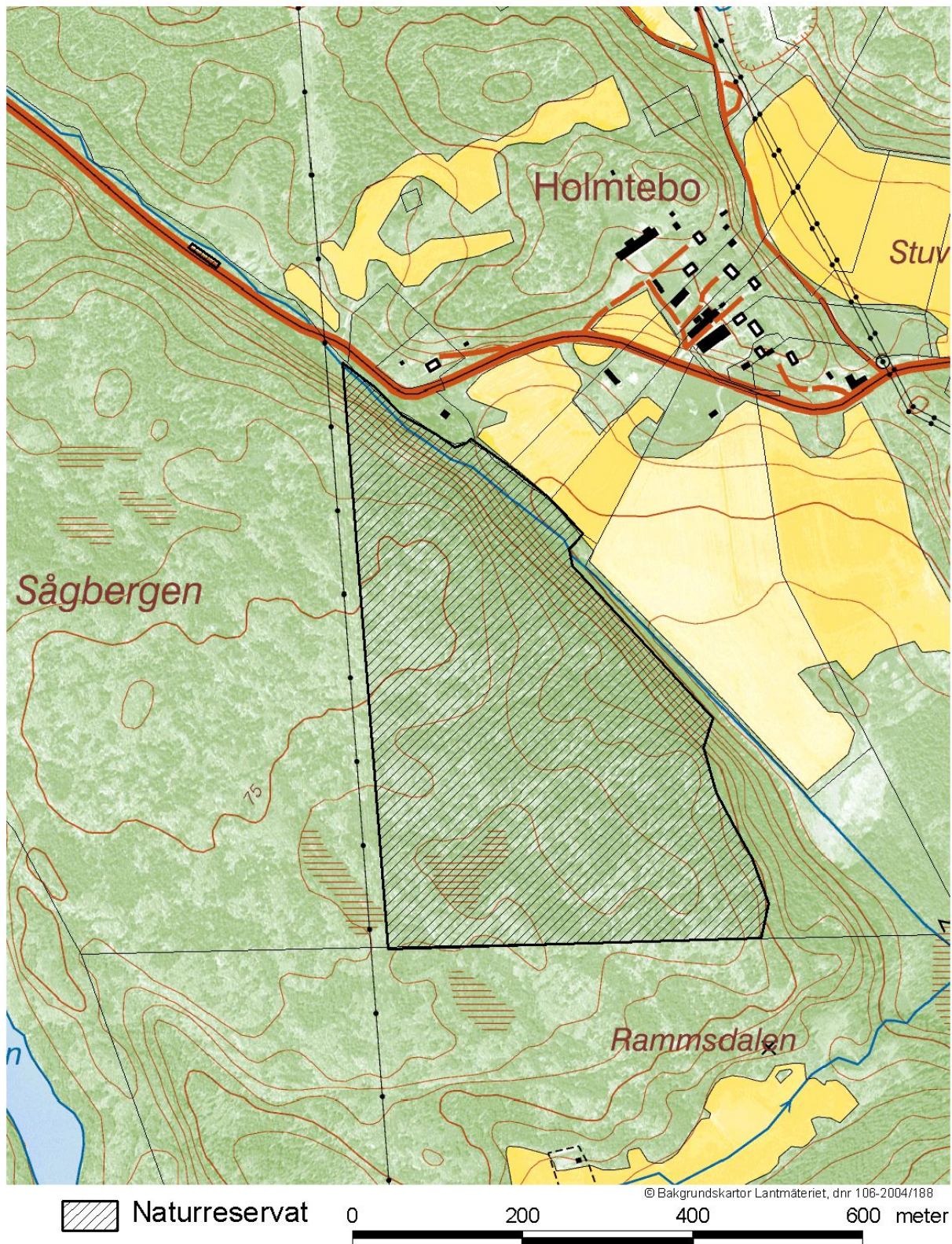
5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

5.1 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Alla i plandelen redovisade åtgärder bekostas av staten genom anslaget till vård av naturreservat. Även andra finansiärer, t ex fonder eller stiftelser, kan bli aktuella. Dessa medel skall i så fall administreras av Länsstyrelsen.

Holmtebo naturreservat

Bilaga 1
till skötselplan

Holmtebo naturreservat

Bilaga 2
till skötselplan

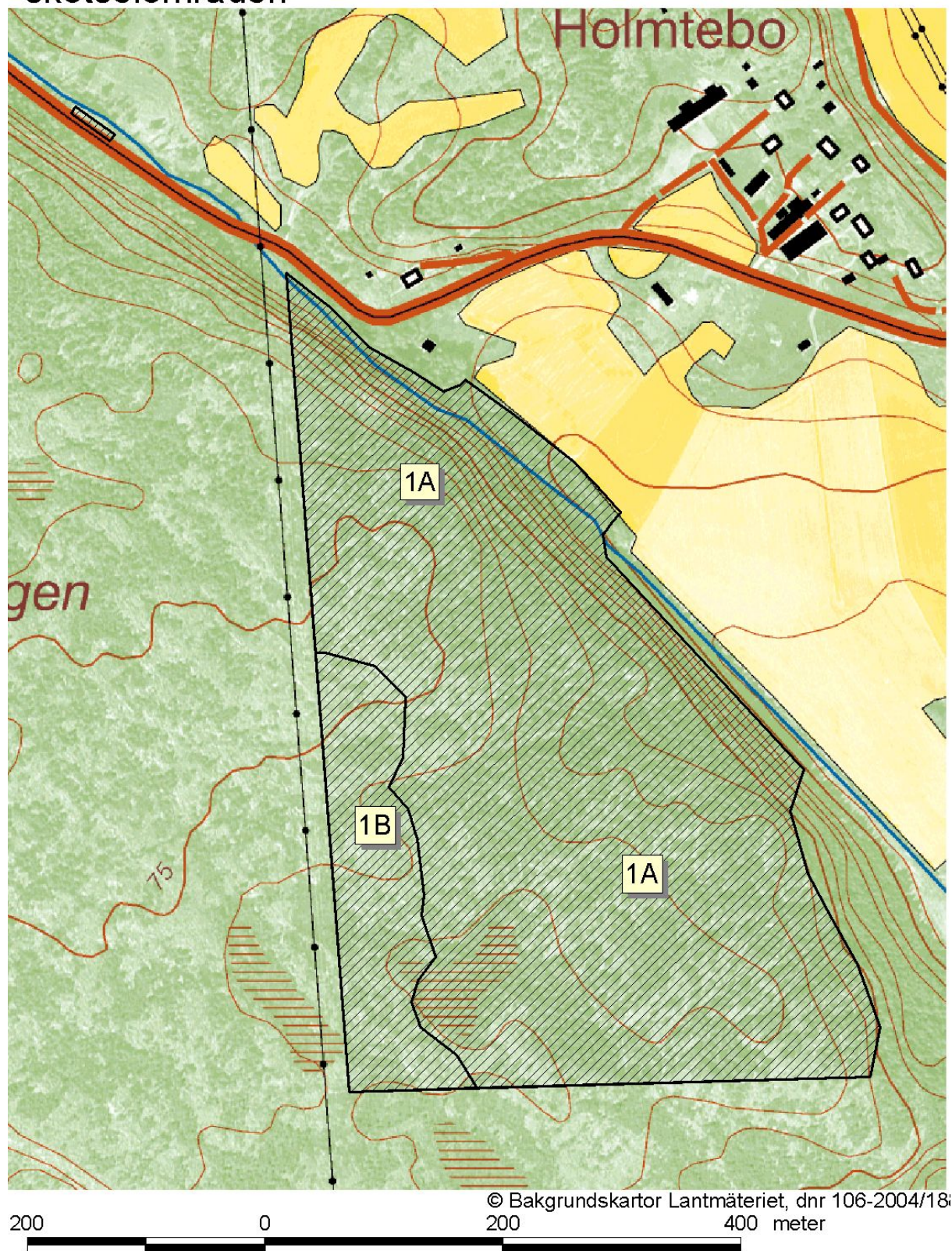
Naturreservat

1 0 1 2 3 kilometer

© Bakgrundskartor Lantmäteriet, dnr 106-2004/188

Holmtebo naturreservat, skötselområden

Bilaga 3

© Bakgrundskartor Lantmäteriet, dnr 106-2004/188